

Factsheet bereikbaarheid en beschikbaarheid Veilig Thuis

De wet verplicht Veilig Thuis om 7 x 24 uur bereikbaar en beschikbaar te zijn. Vanuit de Veilig Thuis organisaties zijn de laatste weken veel vragen gesteld over de praktische consequenties van zowel de 24 x 7 bereikbaarheid als de 24 x 7 beschikbaarheid. Deze factsheet geeft een overzicht van de juridische consequenties en geeft de richting aan van de weg waarlangs Veilig Thuis dit praktisch vorm kan geven. Ook noemt de handreiking een aantal aandachtspunten voor Veilig Thuisorganisaties als zij gezamenlijk hun bereikbaarheid vorm geven.

De aanleiding

Zowel bij de bereikbaarheid als de beschikbaarheid van professionals buiten kantoortijden in verband met meldingen van huiselijk geweld en kindermishandeling betreft gaat het niet om een volledig nieuwe opdracht. Zo waren voormalige SHG's vaak al bereikbaar buiten kantoortijden als er een huisverbod werd opgelegd en bestond er, bij (een vermoeden van) kindermishandeling, een crisisdienst van de toenmalige Bureaus Jeugdzorg. Daarnaast had een deel van de SHG's afspraken met organisaties voor Vrouwenopvang voor crisissituaties rond huiselijk geweld.

Anders dan voorheen moeten de Veilig Thuis organisaties nu 24 uur per dag, 7 dagen per week zelf bereikbaar zijn om haar wettelijke taken uit te voeren en ze moeten geregeld hebben dat ze snel kunnen handelen als dat geboden is.

Samengevat luidt de opdracht:

1. Bereikbaar betekent dat Veilig Thuis voor het uitvoeren van haar wettelijke taken 24 x 7 bereikbaar is en dat betekent dat er geregeld moet zijn dat ook buiten kantoortijden een Veilig Thuis-medewerker de telefoon opneemt.
2. Beschikbaar betekent dat er dag en nacht specialisten beschikbaar zijn om in opdracht van Veilig Thuis uit te rukken in gezinnen of huishoudens te interveniëren, als snel handelen geboden is. Dat mogen ook specialisten van een andere organisatie dan Veilig Thuis zijn.
3. Veilig Thuis bewaakt daarnaast dat ook buiten kantoortijden alle wettelijke taken worden uitgevoerd door (geregistreerde) professionals die voldoende deskundigheid hebben op het terrein van kindermishandeling en huiselijk geweld.

De vraag die deze opdracht oproept, is hoe Veilig Thuis kan voldoen aan de wettelijke eisen, zonder dat de personele inzet buiten kantoortijden een onevenredig beslag legt op de financiële middelen van Veilig Thuis.

Inrichting van de bereikbaarheidsdienst van Veilig Thuis

De wet kan niet anders worden uitgelegd dan dat er in ieder geval buiten kantoortijden een medewerker van Veilig Thuis telefonisch bereikbaar moet zijn voor adviesvragers en melders. Deze

medewerker voert tenminste de volgende taken uit: advies geven, meldingen in ontvangst nemen en de triage uitvoeren.

De logische consequentie voor de bereikbaarheidsdienst is dat er ook een achterwacht beschikbaar moet zijn voor alle gevallen waarin op grond van het Model Handelingsprotocol of op grond van de behoefte van de medewerker (die aan de telefoon zit) overleg noodzakelijk is. Te denken valt aan een teamleider en een vertrouwensarts of gedragsdeskundige.

Samenwerking tussen Veilig Thuis organisaties bij het realiseren van de 24 x 7 bereikbaarheid

Bij de 24 x 7 bereikbaarheid gaat het om het verrichten van handelingen die bij wet zijn opgedragen aan Veilig Thuis. Die handelingen zijn niet overdraagbaar aan medewerkers van andere organisaties. Vooral de mogelijkheden die Veilig Thuis bij de wet heeft gekregen om na een melding van huiselijk geweld en/of kindermishandeling persoonsgegevens te verwerken zonder de betrokkenen daarvan direct in kennis te stellen, zijn taken die zijn voorbehouden aan Veilig Thuis-medewerkers. Om 24 x 7 bereikbaarheid in de praktijk te kunnen realiseren is voldoende schaalgrootte nodig. In veel gevallen zal (boven)regionale samenwerking tussen meerdere VT organisaties nodig, zo niet noodzakelijk zijn.

Voor de samenwerking is een samenwerkingsovereenkomst noodzakelijk. In deze overeenkomst moeten in ieder geval afspraken worden gemaakt over:

- De toegang van de medewerkers tot de gegevens in de registratiesystemen van de Veilig Thuisorganisaties die deelnemen aan de gezamenlijke bereikbaarheidsdienst én de bevoegdheid om ook in deze systemen te werken;
- de eisen die aan de medewerkers worden gesteld die de bereikbaarheidsdienst uitvoeren, bijvoorbeeld op het terrein van ervaring en deskundigheid;
- de organisatie van de achterwacht waarop de medewerker die bereikbaarheidsdienst heeft kan terugvallen als hij behoefte heeft aan overleg of aan bijzondere expertise;
- hoe wordt bereikt dat de medewerkers ook buiten hun eigen regio voldoende actuele kennis hebben van samenwerkingsafspraken op het punt van de inzet van een crisisdienst of een andere instelling.

Eind mei zullen we een model samenwerkingsovereenkomst publiceren.

De 24 x 7 beschikbaarheid

Anders dan de 24 x 7 bereikbaarheid, is de uitvoering van de 24 x 7 beschikbaarheid geen wettelijke taak. Crisisinterventie is een van de vervolgstappen waartoe Veilig Thuis kan besluiten. Veilig Thuis moet wel kunnen garanderen (en is daarvoor ook verantwoordelijk) dat de interventie onmiddellijk kan worden ingezet.

Als de Veilig Thuis-medewerker die bereikbaarheidsdienst heeft, van oordeel is dat als eerste vervolgstap een crisisinterventie noodzakelijk is, schakelt de Veilig Thuis-medewerker de crisisdienst in. Daarbij geeft Veilig Thuis aan wat er bij deze interventie specifiek moet gebeuren. De crisisdienst voert vervolgens de crisisinterventie uit.

Als verschillende Veilig Thuis organisaties samen een bereikbaarheidsdienst inrichten, moeten ze er voor zorgen dat iedere medewerker die bereikbaarheidsdienst heeft, op de hoogte is van alle actuele afspraken die met alle crisisdiensten in de samenwerkende Veilig Thuis-regio's gemaakt zijn. Dat

vergt nog wel de nodige organisatie. En daarom behoort dat punt ook expliciet opgenomen te worden in de samenwerkingsovereenkomst.

Op welke manier de crisisdienst georganiseerd is, bijvoorbeeld of er een aparte dienst voor jeugd is en een andere crisisdienst voor volwassenen of dat er één crisisdienst is voor alle crisissituaties of zelfs een crisisdienst van de Veilig Thuis organisatie zelf, dat maakt allemaal geen verschil. Wel is het van belang dat de betrokken crisisdienst(en) deskundig zijn op het terrein van crisissituaties bij huiselijk geweld of kindermishandeling. Indien de crisisdienst niet of niet voldoende ervaring heeft in het handelen in crisissituaties specifiek in verband met kindermishandeling en huiselijk geweld, kan samenwerking met deze crisisdienst pas worden aangegaan na deskundigheidsbevordering door of namens Veilig Thuis, specifiek gericht op interventies in crisissituaties vanwege huiselijk geweld of kindermishandeling.

Praktijkvoorbeelden

Eind mei wordt er een werksessie 24/7 gehouden, waarin we praktijkvoorbeelden ophalen die wie zo spoedig mogelijk daarna zullen verspreiden onder de Veilig Thuis-organisaties.

www.vng.nl/veiligthuis

Bijlage: Wettelijk kader

De wettelijke regels over Veilig Thuis staan in de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (hierna Wmo) en in het zogeheten Uitvoeringsbesluit Wmo2015 (hierna Uitvoeringsbesluit). De Wmo beschrijft de wettelijke taken die Veilig Thuis (minimaal) uitvoert. Het gaat om: advies geven, fungeren als meldpunt, onderzoek doen, vervolgstappen zetten, zo nodig inschakelen van politie en/of Raad voor de Kinderbescherming en de melder laten weten wat er met zijn melding is gebeurd.

Het Uitvoeringsbesluit stelt eisen aan de uitvoering van deze wettelijke taken. Veilig Thuis dient herkenbaar en toegankelijk te zijn o.a. door aansluiting op een (voor de beller gratis) landelijk telefoonnummer én Veilig Thuis dient 7 x 24 uur bereikbaar en beschikbaar te zijn. Deze bereikbaarheid en beschikbaarheid is bedoeld voor 'situaties waarin onmiddellijke uitvoering van de taken van Veilig Thuis geboden is'. Anders gezegd: Veilig Thuis dient er voor te zorgen dat in spoedzaken alle wettelijke taken ook buiten kantooruren uitgevoerd worden.

Het Uitvoeringsbesluit stelt daarnaast eisen aan de kwaliteit van de uitvoering van de taken van Veilig Thuis. Er dient voldoende deskundigheid beschikbaar te zijn op het terrein van huiselijk geweld en kindermishandeling, waaronder de deskundigheid van een vertrouwensarts. Daarnaast dient sprake te zijn van een verantwoorde taaktoedeling binnen Veilig Thuis op basis van specifieke kennis en vaardigheden. Bovendien geldt als uitgangspunt dat geregistreerde beroepskrachten de taken uitvoeren, of dat deze taken minimaal onder leiding van een geregistreerde beroepskracht worden uitgevoerd.